

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการออมและการลงทุน
ของข้าราชการกรมราชทัณฑ์

Factors Influencing the Decision-Making in Choosing Saving and Investment
Patterns of Department of Corrections Officials

พรพรพรรณ กิตติกรธัญวัฒน์
สาขาการเงิน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผู้รับผิดชอบบทความ

Phassorn Kittikornthanyawat
E – mail: 6614154173@rumail.ru.ac.th
Faculty of Business Administration Program in Finance,
Ramkhamhaeng University
Corresponding authors

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และเศรษฐกิจส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความรู้ทางการเงินและการเงินเชิงพฤติกรรม ปัจจัยด้านข้อมูลข่าวสารและสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการออมและการลงทุนของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ 2) เพื่อศึกษารูปแบบการออมและการลงทุนที่ข้าราชการกรมราชทัณฑ์เลือกใช้ 3) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และเศรษฐกิจส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อรูปแบบการออมของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 379 คน ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีช่วงอายุ 41 – 50 ปี สถานภาพสมรส มีจำนวนบุตร/ผู้อยู่ในอุปการะ 1-2 การศึกษาระดับปริญญาตรี ตำแหน่งระดับชำนาญงาน/ชำนาญการ มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 21 ปี มีรายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน 20,001 – 40,000 บาท รายได้ครัวเรือนรวมต่อเดือนน้อยกว่า 40,000 บาท และ 40,001 – 80,000 บาท ภาระทางการเงิน/หนี้สิน (หนี้สินรวมทุกประเภท) 1 ล้านบาท

ขึ้นไปแต่ไม่เกิน 3 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในครัวเรือนต่อเดือน 20,001 – 40,000 บาท ปัจจัยด้านความรู้ทางการเงินและการเงินเชิงพฤติกรรม ด้านทัศนคติ ความเชื่อเกี่ยวกับการออมและการลงทุน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.17, S.D. = 0.666) ปัจจัยด้านข้อมูลข่าวสารและสภาพแวดล้อมด้านสภาพเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.98, S.D. = 0.691)

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และเศรษฐกิจส่วนบุคคลส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการออมและการลงทุนที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ปัจจัยด้านความรู้ทางการเงิน ด้านทัศนคติความเชื่อเกี่ยวกับการออมและการลงทุนที่ต่างกัน ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการออมและการลงทุนที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ปัจจัยด้านข้อมูลข่าวสารและสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการออมและการลงทุนที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ตัวแปรด้านประชากรศาสตร์ เพศมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการลงทุนในประกันชีวิตและมีผลต่อแนวโน้มการเลือกออมในรูปแบบประกันชีวิต อายุมีความสัมพันธ์ทางลบกับการออมในกบข., กองทุนรวม และหุ้นแต่พบความสัมพันธ์ทางบวกกับ ที่ดิน/อสังหาริมทรัพย์และประกันชีวิต สถานภาพมีความสัมพันธ์ทางลบกับการลงทุน ส่วนรูปแบบการออมอื่นไม่พบความสัมพันธ์ จำนวนบุตรหรือผู้อยู่ในอุปการะไม่พบความสัมพันธ์กับรูปแบบการออมและการลงทุนทุกประเภท ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ทางลบกับการออมในกบข. และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ประกันชีวิต ตำแหน่ง/ระดับชั้นมีความสัมพันธ์ทางลบกับการออมในกบข. และทางบวกกับการออมในรูปแบบอื่นและประกันชีวิต อายุราชการพบความสัมพันธ์ทางลบกับการออมในกบข., กองทุนรวมและทางบวกกับที่ดิน/อสังหาริมทรัพย์และประกันชีวิต รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือนมีความสัมพันธ์ทางลบกับ กบข. และทางบวกกับประกันชีวิต รายได้ครัวเรือนรวมต่อเดือนมีความสัมพันธ์ทางลบกับ กบข. และทางบวกกับรูปแบบการออมแบบบัญชีเงินฝากประจำ, ที่ดิน/อสังหาริมทรัพย์และประกันชีวิต ภาระทางการเงิน/หนี้สินรวมพบความสัมพันธ์ทางลบกับออมทรัพย์, ฝากประจำ, หุ้นและพันธบัตร/ตราสารหนี้ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในครัวเรือนต่อเดือนพบความสัมพันธ์ทางลบกับกบข. และทางบวกกับประกันชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05

คำสำคัญ รูปแบบการออมและการลงทุน, ข้าราชการกรมราชทัณฑ์

ABSTRACT

The objectives of this study were 1) to study the demographic and personal economic factors (such as gender, age, education, marital status, and income), financial literacy and behavioral finance factors, as well as information and environmental factors that influence the decision-making of correctional officers in selecting forms of savings and investments. 2) to study the types of savings and investment models chosen by correctional officers. 3) to investigate the relationship between demographic and personal economic factors that affect the savings patterns of correctional officers. The sample group consisted of 379 correctional officers, selected using the cluster sampling method. This research employed a quantitative approach. The research instrument was a structured questionnaire. Statistical methods used for data analysis included percentage, frequency, mean, and

standard deviation. Hypothesis testing was conducted using multiple regression analysis and Pearson's correlation coefficient to examine the relationships between variables.

The results of study showed that the most of the respondents are female, aged between 41–50 years, married, with 1–2 dependents, holding a bachelor's degree, and working at the operational or professional level. Most had more than 21 years of service, with a monthly personal income between 20,001–40,000 baht, and household income below 40,000 baht or between 40,001–80,000 baht. Their total debt obligations ranged from 1 million to 3 million baht, and their average household expenditure was 20,001–40,000 baht per month. Regarding financial literacy and behavioral finance factors, attitudes and beliefs toward saving and investment had the highest mean score, with an overall mean at a high level ($\bar{X}$ = 4.17, S.D. = 0.666). In terms of information and environmental factors, economic conditions had the highest mean score, with an overall mean also at a high level ($\bar{X}$ = 3.98, S.D. = 0.691).

The results of the hypothesis testing found that demographic and personal economic factors significantly affected decision-making in selecting savings and investment models at the 0.01 and 0.05 levels. Financial literacy factors, particularly attitudes and beliefs toward savings and investment, also significantly influenced decision-making at the 0.01 and 0.05 levels. Information and environmental factors had a statistically significant effect on decision-making regarding savings and investment forms at the 0.01 and 0.05 levels. Correlation Analysis: Gender showed a positive correlation with investment in life insurance and influenced the tendency to save through life insurance. Age had a negative correlation with savings in the GPF, mutual funds, and stocks, but a positive correlation with real estate and life insurance. Marital status had a negative correlation with investment, while other saving forms showed no relationship. Number of dependents had no correlation with any type of savings or investment. Education level had a negative correlation with savings in the GPF and a positive correlation with life insurance. Position/rank was negatively correlated with GPF savings but positively correlated with other savings forms and life insurance. Years of service had a negative correlation with GPF and mutual fund savings but a positive correlation with real estate and life insurance. Personal monthly income showed a negative correlation with GPF savings and a positive correlation with life insurance. Household income had a negative correlation with GPF savings but a positive correlation with fixed deposits, real estate, and life insurance. Total debt obligations were negatively correlated with savings accounts, fixed deposits, stocks, and bonds/debentures. Household expenditure showed a negative correlation with GPF savings and a positive correlation with life insurance. All correlations were significant at the 0.01 and 0.05 levels.

Keywords; Savings and investment formats, Department of Corrections Officials.

บทนำ

การออมเป็นปัจจัยสำคัญที่เสริมสร้างความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเงินของสังคมในระยะยาว ยิ่งในปัจจุบันที่เศรษฐกิจที่ผันผวนส่งผลกระทบกับชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในสังคม โดยทักษะทางการเงินที่ดีจะช่วยให้เราสามารถจัดการเงินของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและอยู่รอดท่ามกลางความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจได้ ซึ่งตัวอย่างที่เห็นได้ชัดในยุคปัจจุบันคือวิกฤติการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ที่สร้างความเสียหายแก่ธุรกิจต่างๆ ส่งผลให้การจ้างงานหยุดชะงัก ทำให้ประชาชนจำนวนมากจำเป็นต้องพึ่งพาเงินออมเพื่อประกอบชีวิตและธุรกิจไว้ ด้วยพฤติกรรมการเงินของข้าราชการไทยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะด้านการวางแผนทางการเงิน การออม และการบริหารค่าใช้จ่าย ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตหลังเกษียณได้ ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเหล่านี้ ได้แก่ ความรู้ทางการเงิน การบริหารหนี้สิน และการบริหารค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกันไปตามปัจจัยส่วนบุคคล ข้าราชการยังไม่ให้ความสำคัญกับการบริหารค่าใช้จ่ายมากนัก ทำให้การออมไม่เพียงพอต่อการใช้ชีวิตหลังเกษียณ ความรู้ด้านการเงินส่งผลต่อพฤติกรรมการออมเงินและการวางแผนทางการเงิน การบริหารค่าใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพมีส่วนช่วยให้มีพฤติกรรมการออมที่ดีขึ้น ปัจจัยส่วนบุคคล ชัยยศ ระดับการศึกษา ช่องทางการออม และระยะเวลาในการออม มีผลต่อการวางแผนทางการเงินโดยรวม การมีพฤติกรรมการเงินที่ไม่ดีอาจส่งผลกระทบต่อระดับคุณภาพชีวิตหลังเกษียณเนื่องจากรายได้ลดลง การวางแผนทางการเงิน การออมและการบริหารหนี้สินที่ดีเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับข้าราชการที่มีรายได้ประจำ เพื่อสร้างความมั่นคงทางการเงินในระยะยาว การออมและการลงทุนถือเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความมั่นคงทางการเงินของบุคคลในระยะยาว โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบันที่สภาพเศรษฐกิจมีความผันผวน ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันเพิ่มสูงขึ้น และสวัสดิการภาครัฐอาจไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพหลังเกษียณ การมีแผนการออมและการลงทุนที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับบุคลากรทุกสาขาอาชีพ (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2568)

สำหรับข้าราชการกรมราชทัณฑ์ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ที่มีความกดดันและความเสี่ยงสูง การบริหารจัดการรายได้และการวางแผนทางการเงินอย่างรอบคอบมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากรายได้หลักของข้าราชการส่วนใหญ่มาจากเงินเดือนและสวัสดิการ หากขาดความรู้ ความเข้าใจ หรือขาดแรงจูงใจในการออมและลงทุน อาจส่งผลให้มีปัญหาทางการเงิน ทั้งในระหว่างการทำงานและเมื่อเกษียณอายุ อย่างไรก็ตาม การตัดสินใจเลือกรูปแบบการออมและการลงทุนไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว แต่ยังสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนบุคคล เช่น อายุ ระดับรายได้ ภาระครอบครัว ความรู้ทางการเงิน รวมถึงปัจจัยด้านจิตวิทยาและสังคม เช่น ทัศนคติ ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ และอิทธิพลจากเพื่อนร่วมงานหรือสื่อสารมวลชน ดังนั้นการศึกษาถึงปัจจัยเหล่านี้จึงมีความสำคัญ เพื่อทำความเข้าใจพฤติกรรมการออมและการลงทุนของข้าราชการกรมราชทัณฑ์อย่างเป็นระบบ การวิจัยเรื่องนี้จึงมีความสำคัญทั้งในเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติ กล่าวคือ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมความรู้ด้านการเงิน (Financial Literacy) การออกแบบสวัสดิการหรือโครงการลงทุนที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนเป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายการบริหารทรัพยากรบุคคลของกรมราชทัณฑ์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตที่ดีของบุคลากรในระยะยาว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และเศรษฐกิจส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความรู้ทางการเงิน และการเงินเชิงพฤติกรรม ปัจจัยด้านข้อมูลข่าวสารและสภาพแวดล้อม ที่ส่งผลการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการออมและการลงทุนของข้าราชการกรมราชทัณฑ์
2. เพื่อศึกษารูปแบบการออมและการลงทุนที่ข้าราชการกรมราชทัณฑ์เลือกใช้

3. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และเศรษฐกิจส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อรูปแบบการออมของข้าราชการกรมราชทัณฑ์

สมมติฐานงานวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และเศรษฐกิจส่วนบุคคล ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการออมและการลงทุนของข้าราชการกรมราชทัณฑ์

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านความรู้ทางการเงินและการเงินเชิงพฤติกรรม ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการออมและการลงทุนของข้าราชการกรมราชทัณฑ์

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านข้อมูลข่าวสารและสภาพแวดล้อม ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการออมและการลงทุนของข้าราชการกรมราชทัณฑ์

สมมติฐานที่ 4 มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และเศรษฐกิจส่วนบุคคลกับรูปแบบการออมและการลงทุนของข้าราชการกรมราชทัณฑ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางการเงินของข้าราชการกรมราชทัณฑ์
2. หน่วยงานสามารถนำข้อมูลไปใช้วางแผนพัฒนาสวัสดิการและโครงการส่งเสริมการออมและการลงทุนที่เหมาะสมกับบุคลากร
3. ข้าราชการกรมราชทัณฑ์ตระหนักถึงความสำคัญของการออมและการลงทุนเพื่อความมั่นคงทางการเงินในอนาคต
4. สนับสนุนการยกระดับคุณภาพชีวิตและลดความเสี่ยงด้านปัญหาการเงินของบุคลากรในระยะยาว

แนวคิดและทฤษฎี

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์

Kotler and Armstrong อ้างถึงใน ณรงค์ศักดิ์ ปูปีว (2561) กล่าวว่า ประชากรมีองค์ประกอบที่แสดงให้เห็นลักษณะเฉพาะของประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ลักษณะครอบครัว อาชีพ รายได้ การศึกษา และอาชีพ โดยข้อมูลที่น่ามาคำนวณทางประชากรศาสตร์ จะอาศัยจำนวนหรือความถี่ของเหตุการณ์ รวมถึงจำนวนประชากรที่เกี่ยวข้องกับการทดลองใน ช่วงเวลาหนึ่ง

ทฤษฎีว่าด้วยการบริโภคและการลงทุน

ทฤษฎีการบริโภคตามสมมติฐานแบบรายได้สมบูรณ์ (Absolute Income Hypothesis) วันรัช มิ่งมณีนาคิน (2550) กล่าวว่า บุคคลจะมีการบริโภคเพิ่มขึ้นเมื่อมีรายได้สุทธิที่สามารถนำไปใช้จ่ายได้จริงเพิ่มขึ้น ในทางกลับกันหากบุคคลมีรายได้สุทธิที่สามารถนำไปใช้จ่ายได้จริงลดลง บุคคลนั้นจะมีระดับการใช้จ่ายเพื่อบริโภคลดลง

ทฤษฎีการบริโภคตามสมมติฐานรายได้เปรียบเทียบ (Relative Income Hypothesis) กล่าวถึงพื้นฐานของข้อสมมติรายได้เปรียบเทียบใน 2 ลักษณะที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค คือ 1.พฤติกรรมบริโภคของผู้บริโภคแต่ละคนจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมากกว่าการบริโภคของตนเองเพียงคนเดียว 2.การบริโภคในปัจจุบันถูกกำหนดโดยแบบแผนของการบริโภคในอดีต

ทฤษฎีการบริโภคตามสมมติฐานรายได้ถาวร (Permanent Income Hypothesis) ในทฤษฎีนี้เชื่อว่าครัวเรือนจะมีพฤติกรรมในการจัดสรรรายได้เพื่อการบริโภค โดยอ้างอิงกับรายได้ในระยะยาวที่คาดว่าจะได้รับ ตามทฤษฎีนี้เป็นเรื่องของคาดการณ์และการวางแผนในระยะยาว

สมมติฐานการบริโภคแบบช่วงอายุขัย (Life Cycle Hypothesis) Franco Modigliani และ Albert Ando (1963) กล่าวว่า ระดับการบริโภคของบุคคลมิได้ขึ้นอยู่กับระดับรายได้ ณ เวลาปัจจุบันเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับรายได้ที่บุคคลนั้นคาดว่าจะได้รับในอนาคตโดยบุคคลจะมีแบบแผนของรายได้ตลอดชั่วชีวิตของเขา

ทฤษฎีความต้องการเงินของจอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ (John Maynard Keynes) ที่มีความเห็นว่า เงินมิได้มีบทบาทเพียงตัวกลางในการแลกเปลี่ยนเท่านั้น แต่เงินยังเป็นสินทรัพย์ (asset) ประเภทหนึ่ง ซึ่งได้แก่ หุ้นกู้หรือพันธบัตร (bond) มีปัจจัยที่สำคัญในการกำหนด นั่นคือ ระดับรายได้และอัตราดอกเบี้ย

ทฤษฎีการเงินพฤติกรรม

การเงินพฤติกรรมกับการเงินแบบดั้งเดิม อ้างถึงในณัฐวุฒิ คุ้มแผนิธิชัย (2565) สมมติฐานทั่วไปคนเราเป็นผู้รังเกียจความเสี่ยง สนแต่ประโยชน์ของตัวเอง และทำให้ความพอใจของตนเองสูงสุด ราคาหลักทรัพย์ในตลาดหุ้น ควบรวมและสะท้อนถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวหลักทรัพย์นั้นทั้งหมดไว้แล้ว นักลงทุนที่มีพฤติกรรมแบบสมมติฐานด้านบนถูกเรียกว่า นักลงทุนที่มีเหตุมีผล (rational investor) ตลาดหุ้นที่มีพฤติกรรมแบบสมมติฐานด้านบนถูกเรียกว่า ตลาดที่มีประสิทธิภาพ (efficient market) การเงินพฤติกรรม คือความพยายามในการเข้าใจและอธิบายพฤติกรรมที่สังเกตได้ของนักลงทุนและตลาดหุ้นและตั้งสมมติฐานให้สะท้อนพฤติกรรมทางการเงินที่สังเกตได้มากกว่าพฤติกรรมในอุดมคติไม่ได้ ตั้งสมมติฐานว่าคนเรามีเหตุมีผลและพิจารณาข้อมูลทั้งหมดก่อนตัดสินใจ การเงินพฤติกรรมเชิงจุลภาค (behavioral finance micro) ตรวจสอบพฤติกรรมและความเอนเอียงที่ทำให้คนจริงแตกต่างไปจากคนในอุดมคติที่มีเหตุมีผล ตามที่ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ neoclassical ได้กำหนดไว้ การเงินพฤติกรรมเชิงมหภาค (behavioral finance macro) พิจารณาความผิดปกติในตลาดหุ้นที่ทำให้ตลาดหุ้นไม่มีประสิทธิภาพเหมือนในการเงินแบบดั้งเดิมซึ่งชี้ว่าตลาดหุ้นได้รับผลกระทบด้านพฤติกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการออมและการลงทุน

การออม คือ คำศัพท์ในพจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 ให้นิยามไว้ว่า ออม ก. ประหยัดเก็บหอมรอบริบ, เช่น ออมทรัพย์ ถนอม, สงวน, เช่น ออมแรง จากความหมายนี้แสดงว่าการออม คือ การประหยัด การเก็บหอมรอบริบ การถนอม และการ สงวน สิ่งที่จะประหยัดหรือเก็บหอมรอบริบ ได้แก่ ทรัพย์สินเงินทอง ฉะนั้นการออมจึงมีความหมายกว้างคือหมายถึงการใช้สิ่งที่มีค่ามีคุณทั้งหลายอย่างระมัดระวัง อย่างไม่ประมาทอย่างมีเหตุผลทั้งในตนและนอกตน

การลงทุน จากคำจำกัดความของ Cambridge Advanced Learner's Dictionary & Thesaurus (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2564) ที่ระบุไว้ว่าการลงทุนคือการดำเนินธุรกรรมอย่างหนึ่งอย่างใด โดยการใช้เงิน ความพยายามหรือเวลา ลงในกิจกรรม สินทรัพย์หรือกิจการ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์หรือได้รับผลตอบแทนในรูปแบบของกระแสเงินสดและกำไรจากการลงทุนนั้น โดยแนวคิดเรื่องการลงทุนจะตั้งอยู่บนพื้นฐานของการบริโภคข้ามเวลา (inter – temporal consumption) ที่ระบุว่าตลอดชีวิตของมนุษย์จะมีรายรับและการใช้จ่ายเงิน แม้ว่า ณ ขณะใดขณะหนึ่งอาจมีรายรับไม่สมดุลกับความต้องการบริโภค ปัจจัยที่ผลต่อการตัดสินใจลงทุน เช่น ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ลงทุนเช่นรายได้หรือความมั่งคั่ง ระดับการยอมรับความเสี่ยงและทัศนคติที่มีต่อความเสี่ยงอันอาจจะส่งผลต่อการตัดสินใจในการลงทุน

ทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผล

ทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผล (Rational Choice Theory) เป็นทฤษฎีเชิงบรรทัดฐาน (กล่าวคือสิ่งที่ควรเกิดขึ้น) เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ (เย่ หลี่, 2567) กล่าวว่า ทฤษฎีนี้ตั้งสมมติฐานว่าบุคคลแต่ละคนตัดสินใจโดยการเปรียบเทียบต้นทุนและผลประโยชน์ของทางเลือกต่างๆ และเลือกทางเลือกที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตนเอง ทฤษฎีนี้มีพื้นฐานอยู่บนแนวคิดที่ว่าบุคคลแต่ละคน

กระทำอย่างมีเหตุผล มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางการเงิน โดยชี้ให้เห็นว่าผู้คนที่ตัดสินใจเลือกสิ่งที่จะนำไปสู่ความเป็นอยู่ทางการเงินที่ดีที่สุดในปัจจุบันแต่ตลอดชีวิต ยกตัวอย่างเช่น เมื่อตัดสินใจว่าจะออมเงินหรือใช้จ่ายเงินบุคคลควรพิจารณาความพึงพอใจในทันทีจากการใช้จ่ายเทียบกับผลประโยชน์ระยะยาวจากการออม ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจทางการเงิน เช่น การลงทุนด้านการศึกษา การออมเงินเพื่อการเกษียณอายุ หรือการซื้อสินค้าและบริการที่คุ้มค่าสิ่งนี้มักจะขึ้นอยู่กับสถานการณ์ทางการเงินของแต่ละบุคคล

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการค้นคว้าแบบไม่ทดลอง ซึ่งเป็นการค้นคว้าโดยไม่มีการกระทำหรือควบคุมตัวแปรใด ๆ เป็นการเก็บข้อมูลเพียงครั้งเดียว ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ โดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS กลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการสังกัดกรมราชทัณฑ์ที่ปฏิบัติหน้าที่เรือนจำ/ทัณฑสถาน/สถานกักขัง และส่วนกลางกรมราชทัณฑ์ทั่วประเทศ ซึ่งมีจำนวนข้าราชการทั้งหมด 12,770 คน (ข้อมูล ณ 16 กันยายน 2568) โดยใช้สูตรของ Yamane' (สุภาวดี ขุนทองจันทร์, 2560) กำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นที่ 95 เปอร์เซ็นต์และค่าความคลาดเคลื่อนที่ผู้วิจัยยอมรับได้ที่ 5 เปอร์เซ็นต์ ได้จำนวน 377 คน แต่ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 379 คน จึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่สามารถเก็บแบบสอบถามได้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การเลือกตัวอย่างจะใช้การเลือกประเภทตามความน่าจะเป็น (Probability sampling) การตอบแบบสอบถามใช้วิธีการเลือกตัวอย่างการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) เครื่องมือที่ใช้การวิจัยในครั้งนี้เป็นการค้นคว้าเชิงสำรวจ ที่ใช้แบบสอบถามปลายปิด โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และเศรษฐกิจส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร/ผู้อยู่ในการอุปการะ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง/ระดับชั้น อายุราชการ รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน รายได้ครัวเรือนรวมต่อเดือน ภาระทางการเงิน/หนี้สิน (หนี้สินรวมทุกประเภท) ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในครัวเรือนต่อเดือน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) จำนวนทั้งหมด 11 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านความรู้ทางการเงินและการเงินเชิงพฤติกรรม ได้แก่ ด้านความรู้ทางการเงิน ด้านทัศนคติ ความเชื่อเกี่ยวกับการออมและการลงทุน ด้านพฤติกรรมการตัดสินใจทางการเงิน ความสามารถในการควบคุมตนเอง/ความอดทนต่อการรอคอย ความกล้าที่จะเสี่ยง/ความคาดหวังในความเสี่ยง และผลตอบแทน ด้านอคติทางพฤติกรรม/ทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง จำนวนทั้งหมด 18 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านข้อมูลข่าวสารและสภาพแวดล้อม ได้แก่ ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเงินและการลงทุน ด้านอิทธิพลครอบครัว ด้านสวัสดิการหน่วยงาน ด้านสภาพเศรษฐกิจ จำนวน 12 ข้อ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกรูปแบบการออมและการลงทุน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) จำนวน 9 ข้อ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้เก็บข้อมูลมาแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ผู้วิจัยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency) กับตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงกลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และเศรษฐกิจส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร/ผู้อยู่ในการอุปการะ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง/ระดับชั้น อายุราชการ รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน รายได้ครัวเรือนรวมต่อเดือน ภาระทางการเงิน/หนี้สิน (หนี้สินรวมทุก

ประเภท) ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในครัวเรือนต่อเดือน รูปแบบการออมและการลงทุนที่ข้าราชการกรมราชทัณฑ์เลือกใช้ และใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) กับตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงปริมาณ ได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้ทางการเงินและการเงินเชิงพฤติกรรม ซึ่งประกอบด้วย ด้านความรู้ทางการเงิน ด้านทัศนคติ ความเชื่อเกี่ยวกับการออมและการลงทุน ด้านพฤติกรรมการตัดสินใจทางการเงิน ความสามารถในการควบคุมตนเอง/ความอดทนต่อการรอคอย ความกล้าที่จะเสี่ยง/ความคาดหวังในความเสี่ยงและผลตอบแทน ด้านอคติทางพฤติกรรม/ทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง และปัจจัยด้านข้อมูลข่าวสารและสภาพแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเงินและการลงทุน ด้านอิทธิพลครอบครัว ด้านสวัสดิการหน่วยงาน ด้านสภาพเศรษฐกิจส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการออมและการลงทุนของข้าราชการกรมราชทัณฑ์

2. สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) กับปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และเศรษฐกิจส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความรู้ทางการเงินและการเงินเชิงพฤติกรรม และปัจจัยด้านข้อมูลข่าวสารและสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการออมและการลงทุนของข้าราชการกรมราชทัณฑ์และใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และเศรษฐกิจส่วนบุคคลกับรูปแบบการออมและการลงทุนของข้าราชการกรมราชทัณฑ์

สรุปผลของการวิจัย

ผลการศึกษาแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ศึกษาข้อมูลด้านประชากรศาสตร์และเศรษฐกิจส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความรู้ทางการเงินและการเงินเชิงพฤติกรรม ปัจจัยด้านข้อมูลข่าวสารและสภาพแวดล้อม และรูปแบบการออมและการลงทุนของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและศึกษาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้วิจัย ส่วนที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 การศึกษาข้อมูลปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และเศรษฐกิจส่วนบุคคลของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นการศึกษาค่าความถี่และค่าร้อยละของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ศึกษาวิเคราะห์ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านความรู้ทางการเงินและการเงินเชิงพฤติกรรม และปัจจัยด้านข้อมูลข่าวสารและสภาพแวดล้อม

ผลการสำรวจ ข้าราชการกรมราชทัณฑ์ จำนวน 379 คน พบว่าส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 63.6 มีช่วงอายุ 41 – 50 ปี ร้อยละ 43.3 สถานภาพสมรส ร้อยละ 49.6 มีจำนวนบุตร/ผู้อยู่ในอุปการะ 1-2 คน ร้อยละ 54.6 การศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 63.6 ตำแหน่งระดับชำนาญงาน/ชำนาญการ ร้อยละ 69.1 มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 21 ปี ร้อยละ 29.0 มีรายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน 20,001 – 40,000 บาท ร้อยละ 61.2 รายได้ครัวเรือนรวมต่อเดือน น้อยกว่า 40,000 บาท และ 40,001 – 80,000 บาท ร้อยละ 43.5 เท่ากัน 2 ลำดับภาระทางการเงิน/หนี้สิน (หนี้สินรวมทุกประเภท) 1 ล้านบาทขึ้นไปแต่ไม่เกิน 3 ล้านบาท ร้อยละ 44.3 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในครัวเรือนต่อเดือน 20,001 – 40,000 บาท ร้อยละ 61.2

ปัจจัยด้านความรู้ทางการเงินและการเงินเชิงพฤติกรรม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านทัศนคติ ความเชื่อเกี่ยวกับการออมและการลงทุน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.17 ด้านพฤติกรรมการตัดสินใจทางการเงิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 ด้านความสามารถในการควบคุมตนเอง/ความอดทนต่อการรอคอย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 ด้านความรู้ทางการเงิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 ด้านความกล้าที่จะเสี่ยง/ความคาดหวังในความเสี่ยงและผลตอบแทน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 และด้านอคติทางพฤติกรรม/ทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.23 ตามลำดับ

ปัจจัยด้านข้อมูลข่าวสารและสภาพแวดล้อม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสภาพเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.98 ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเงินและการลงทุน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 ด้านสวัสดิการหน่วยงานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 ด้านอิทธิพลคนรอบข้างมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 ตามลำดับ

ผลการสำรวจ รูปแบบการออมและการลงทุน พบว่า ส่วนใหญ่ตั้งเป้าหมายการออมก่อนเริ่มออม ร้อยละ 88.1 สัดส่วนการออมต่อรายได้เฉลี่ย น้อยกว่า 10 % ร้อยละ 53.6 เลือกออมเงินในรูปแบบบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ ร้อยละ 71.2 บัญชีเงินฝากประจำ ร้อยละ 22.2 กองทุน กบข. ร้อยละ 92.1 และออมรูปแบบอื่น ๆ ร้อยละ 8.7 ระยะเวลาการออมมากกว่า 5 ปี ร้อยละ 44.1 ด้านรูปแบบการลงทุน พบว่าส่วนใหญ่มีการลงทุน ร้อยละ 57.0 สัดส่วนการลงทุนต่อรายได้เฉลี่ย น้อยกว่า 10 % ร้อยละ 67.0 เลือกลงทุนในหุ้น ร้อยละ 42.5 กองทุนรวม ร้อยละ 26.4 พันธบัตร/ตราสารหนี้ ร้อยละ 12.1 ที่ดิน/อสังหาริมทรัพย์ ร้อยละ 25.3 ประกันชีวิต ร้อยละ 37.7 และลงทุนในรูปแบบอื่น ๆ ร้อยละ 7.4 มีการลงทุนโดยคำนึงถึงเป้าหมายระยะยาว ร้อยละ 89.2 ระยะเวลาการออมมากกว่า 5 ปี ร้อยละ 46.7

ส่วนที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และเศรษฐกิจส่วนบุคคล ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการออมและการลงทุนของข้าราชการกรมราชทัณฑ์

ผลการศึกษาสมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และเศรษฐกิจส่วนบุคคลที่ต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการออมและการลงทุนของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ ได้แก่ การเลือกออมแบบการฝากเงินแบบออมทรัพย์ โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.002 การออมแบบการฝากเงินบัญชีประจำ โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.003 การออมแบบ กบข. โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.000 การลงทุนในหุ้น โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.010 การลงทุนในพันธบัตร/ตราสารหนี้ โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.021 การลงทุนในที่ดิน/อสังหาริมทรัพย์ โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.025 และการลงทุนในประกันชีวิต โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.000

สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยด้านความรู้ทางการเงินและการเงินเชิงพฤติกรรม ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการออมและการลงทุนของข้าราชการกรมราชทัณฑ์

ผลการศึกษาสมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านความรู้ทางการเงินและการเงินเชิงพฤติกรรมที่ต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการออมและการลงทุนของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ ได้แก่ การเลือกออมแบบการฝากเงินแบบออมทรัพย์ โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.037 การออมแบบการฝากเงินบัญชีประจำ โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.000 การออมอื่น ๆ โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.002 การลงทุนในกองทุนรวม โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.014 และการลงทุนในพันธบัตร/ตราสารหนี้ โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.036

สมมติฐานข้อที่ 3 ปัจจัยด้านข้อมูลข่าวสารและสภาพแวดล้อม ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการออมและการลงทุนของข้าราชการกรมราชทัณฑ์

ผลการศึกษาสมมติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านข้อมูลข่าวสารและสภาพแวดล้อมที่ต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการออมและการลงทุนของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ ได้แก่ การเลือกการออมแบบการฝากเงินบัญชีประจำ โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.000 การออมอื่น ๆ โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.003 และการลงทุนในกองทุนรวม โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.035

สมมติฐานข้อที่ 4 มีความสัมพันธ์กันระหว่างปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และเศรษฐกิจส่วนบุคคลกับรูปแบบการออมและการลงทุนของข้าราชการกรมราชทัณฑ์

ผลการศึกษาสมมติฐานที่ 4 มีความสัมพันธ์กันระหว่างปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และเศรษฐกิจส่วนบุคคลกับรูปแบบการออมและการลงทุนของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ ได้แก่ เพศมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการ

ลงทุนในประกันชีวิตเท่ากับ 0.189 โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.000 อายุมีความสัมพันธ์ทางลบกับการออมในกบข. เท่ากับ (0.391) โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.000 มีความสัมพันธ์ทางลบกับหุ้น เท่ากับ (0.118) โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.021 มีความสัมพันธ์ทางลบกับกองทุนรวม เท่ากับ (0.174) โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.001 แต่พบความสัมพันธ์ทางบวกกับ ที่ดิน/อสังหาริมทรัพย์ เท่ากับ 0.122 โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.017 และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ประกันชีวิต เท่ากับ 0.172 โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.001 สถานภาพมีความสัมพันธ์ทางลบกับการลงทุนในหุ้น เท่ากับ (0.121) โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.019 ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการออมในกบข. เท่ากับ (0.160) โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.002 และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประกันชีวิตเท่ากับ 0.107 โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.038 ตำแหน่ง/ระดับชั้น มีความสัมพันธ์ทางลบกับการออมในกบข. เท่ากับ (0.260) โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.000 และทางบวกกับการออมในรูปแบบอื่น เท่ากับ 0.114 โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.026 และประกันชีวิตเท่ากับ 0.194 โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.000 อายุราชการพบความสัมพันธ์ทางลบกับ กบข. เท่ากับ (0.365) โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.000 และกองทุนรวม เท่ากับ (0.169) โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.001 แต่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ที่ดิน/อสังหาริมทรัพย์ เท่ากับ 0.106 โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.040 และประกันชีวิต เท่ากับ 0.191 โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ด้านรายได้ส่วนบุคคลต่อเดือนมีความสัมพันธ์ทางลบกับ กบข. เท่ากับ (0.375) โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.000 และทางบวกกับประกันชีวิตเท่ากับ 0.163 โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.001 รายได้ครัวเรือนรวมต่อเดือนมีความสัมพันธ์ทางลบกับ กบข. เท่ากับ (0.149) โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.004 และทางบวกกับออมแบบฝากประจำ เท่ากับ 0.103 โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.045 ที่ดิน/อสังหาริมทรัพย์เท่ากับ 0.155 โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.002 และประกันชีวิตเท่ากับ 0.123 โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.017 ภาระทางการเงิน/หนี้สินรวมพบความสัมพันธ์ทางลบกับ ออมทรัพย์ เท่ากับ (0.185) โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ออมแบบฝากประจำ เท่ากับ (0.162) โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.002 หุ้น เท่ากับ (0.134) โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.009 และ พันธบัตร/ตราสารหนี้ เท่ากับ (0.156) โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.002 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในครัวเรือนต่อเดือนพบความสัมพันธ์ทางลบกับกบข. เท่ากับ (0.164) โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.001 และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ประกันชีวิต เท่ากับ 0.170 โดยที่ค่า Sig. เท่ากับ 0.001 จำนวนบุตรหรือผู้อยู่ในอุปการะไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับรูปแบบการออมและการลงทุนทุกประเภท

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ได้นำผลการวิเคราะห์เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการออมและการลงทุนของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ที่มีความสอดคล้องของผลการวิจัยที่ผ่านมารวมถึงวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และเศรษฐกิจส่วนบุคคลส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกการออมแบบการฝากเงินออมทรัพย์ การออมแบบการฝากเงินบัญชีประจำ การออมแบบ กบข.การลงทุนในหุ้น การลงทุนใน พันธบัตร/ตราสารหนี้ การลงทุนในที่ดิน/อสังหาริมทรัพย์ การลงทุนในประกันชีวิตของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับ ปิยะธิดา เกตุแก้ว (2562) ทำการศึกษา“ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน” พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชน เพศต่างกันมีพฤติกรรมการออมที่ไม่แตกต่างกัน แต่อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และอาชีพที่ต่างกันมีพฤติกรรมการออมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยเศรษฐกิจและสังคมมีผลต่อพฤติกรรมการออมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านภาระหนี้สินต่อเดือนมีผลต่อพฤติกรรมการออมมากที่สุดและยังพบว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีพฤติกรรมการออมที่ไม่

แตกต่างกันส่วนประชาชนที่มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน,ภาระหนี้สินต่อเดือนและได้รับอัตราผลตอบแทนที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมทางการเงินที่ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยด้านความรู้ทางการเงิน ด้านทัศนคติ ความเชื่อเกี่ยวกับการออมและการลงทุนส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกการออมแบบการฝากเงินออมทรัพย์ การออมแบบการฝากบัญชีเงินประจำ การออมแบบอื่น ๆ การลงทุนในกองทุนรวม การลงทุนในพันธบัตร/ตราสารหนี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับ ธาตทิพย์ พจน์สุภาพ,ขวัญรพี ศรีใส, ธนกร เทียมอุดมฤกษ์, จงจิตต์ แซ่ลี (2568) ศึกษาเรื่อง “บทบาทของความรู้ด้านการเงินและทัศนคติทางการเงินต่อพฤติกรรมการออม ของพนักงานบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษาพบว่า พนักงานบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มเป้าหมายการวิจัย มีทัศนคติทางการเงินอยู่ในระดับมาก โดยพวกเขามีมุมมองทางความคิดว่าไม่ต้องรีบใช้เงินต้องคิดเผื่อวันข้างหน้าก่อน จึงให้ความสำคัญกับวางแผนทางการเงินเพื่ออนาคต และส่วนใหญ่คนกลุ่มนี้มีความรู้ด้านการเงินอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกระจายความเสี่ยงและอัตราเงินเฟ้อ ในขณะที่ผลการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการออม พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญกับการเปรียบเทียบราคาก่อนตัดสินใจซื้อ และจะมองถึงความเป็นก่อนตัดสินใจซื้อสินค้า ผลการศึกษาค้นนี้นี้ยืนยันข้อสรุปที่ว่า ปัจจัยความรู้ด้านการเงินและทัศนคติทางการเงิน มีบทบาทอย่างมีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมการออม

ปัจจัยด้านข้อมูลข่าวสารและสภาพแวดล้อม ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกการออมแบบการฝากเงินบัญชีประจำ การออมแบบอื่น ๆ และการลงทุนในหุ้นของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับ อุมภาพร แสนลาวัน (2565) ศึกษา “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจออมทุนเรือนหุ้น ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดปราจีนบุรี จำกัด” ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในการออม ได้แก่ ปัจจัยด้านข้อมูลข่าวสาร ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคมและการเมือง ปัจจัยด้านผลตอบแทน พบว่าสมาชิกมีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในการออมโดยรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก ตัวแปรสิ่งแวดล้อมในการออมด้านข้อมูลข่าวสารมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกต่อการตัดสินใจออมทุนเรือนหุ้นมากที่สุดและยังสอดคล้องกับบทความของธนากรแห่งประเทศไทย (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่องทักษะทางการเงิน ปี 2563 กล่าวว่าผู้ที่มีความรู้ทางการเงินดีจะมีแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรู้ทางด้านการเงิน สามารถวางแผนและบริหารจัดการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการใช้จ่ายและการเก็บออม และการจัดการหนี้สินในปี 2563 โดย Generation Y มีระดับทักษะทางการเงินดีที่สุดเมื่อเทียบกับวัยอื่นเนื่องจากมีคะแนนด้านความรู้และพฤติกรรมทางการเงินสูง

มีความสัมพันธ์กันระหว่างปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และเศรษฐกิจส่วนบุคคลกับรูปแบบการออมและการลงทุนของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ ตัวแปรด้านประชากรศาสตร์ เพศมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการลงทุนในประกันชีวิต และมีผลต่อแนวโน้มการเลือกออมในรูปแบบประกันชีวิต โดยเพศหนึ่งอาจมีแนวโน้มเลือกลงทุนในประกันชีวิตมากกว่าอีกเพศหนึ่ง ในขณะที่รูปแบบการออมและการลงทุนอื่นไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อายุมีความสัมพันธ์ทางลบกับการออมในกบข.,กองทุนรวมและหุ้น หมายความว่า ผู้ที่มีอายุมากขึ้น มีแนวโน้มลดการออมในกบข. และการลงทุนที่มีความเสี่ยง เช่น หุ้นและกองทุนรวม แต่พบความสัมพันธ์ทางบวกกับ ที่ดิน/อสังหาริมทรัพย์และประกันชีวิต ซึ่งสะท้อนว่าผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับสินทรัพย์ที่มั่นคงและปลอดภัยมากกว่า สถานภาพมีความสัมพันธ์ทางลบกับการลงทุน หมายความว่า ผู้ที่มีคู่สมรสอาจมีแนวโน้มลงทุนในหุ้นน้อยกว่าผู้ที่ยังไม่มีคู่สมรส ส่วนรูปแบบการออมอื่นไม่พบความสัมพันธ์ จำนวนบุตรหรือผู้อยู่ในอุปการะไม่พบความสัมพันธ์กับรูปแบบการออมและการลงทุนทุกประเภท ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการออมในกบข.และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประกันชีวิต หมายความว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงมักเลือกออมในรูปแบบอื่นที่มี

ผลตอบแทนหรือสภาพคล่องมากกว่า กบข. และมีแนวโน้มทำประกันชีวิตสูงกว่า ตำแหน่ง/ระดับชั้นมีความสัมพันธ์ทางลบกับการออมในกบข.และทางบวกกับการออมในรูปแบบอื่นและประกันชีวิต แสดงให้เห็นว่าบุคลากรระดับสูงมีแนวโน้มลดการออมใน กบข.และหันไปลงทุนในประกันชีวิตหรือรูปแบบอื่นที่ให้ผลตอบแทนระยะยาวมากขึ้น อายุราชการพบความสัมพันธ์ทางลบกับกบข.,กองทุนรวมและทางบวกกับที่ดิน/อสังหาริมทรัพย์และประกันชีวิตสะท้อนว่า ผู้ที่ทำงานมานานจะลดการลงทุนในสินทรัพย์เสี่ยงและเพิ่มการลงทุนในสินทรัพย์ที่มั่นคงและระยะยาว รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือนมีความสัมพันธ์ทางลบกับกบข.และทางบวกกับประกันชีวิตแสดงว่าผู้มีรายได้สูงมักลดการออมในกบข.และหันมาลงทุนในรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น โดยเฉพาะในสินค้าทางการเงินที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า รายได้ครัวเรือนรวมต่อเดือนมีความสัมพันธ์ทางลบกับกบข.และทางบวกกับออมประจำที่ดิน/อสังหาริมทรัพย์ และประกันชีวิต หมายความว่าครัวเรือนที่มีรายได้สูงจะกระจายการลงทุนในหลายรูปแบบ โดยเฉพาะสินทรัพย์ที่มีมูลค่าเพิ่มและความมั่นคง ภาระทางการเงิน/หนี้สินรวมพบความสัมพันธ์ทางลบกับออมทรัพย์,ออมประจำ,หุ้นและพันธบัตร/ตราสารหนี้หมายความว่าบุคคลที่มีภาระหนี้สินมากมีแนวโน้มออมและลงทุนลดลงในหลายรูปแบบเนื่องจากต้องนำรายได้ไปชำระหนี้ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในครัวเรือนต่อเดือนพบความสัมพันธ์ทางลบกับกบข.และทางบวกกับประกันชีวิตแสดงว่าผู้ที่มีค่าใช้จ่ายสูงมักลดการออมในกบข.แต่เพิ่มการลงทุนในประกันชีวิตซึ่งอาจตอบโจทย์ด้านความมั่นคงและคุ้มครองในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับ อัญชร หลักบุญ (2565) ศึกษา“พฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของประชากรกลุ่ม Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร”พบว่า ประชากรกลุ่ม Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีเพศที่ต่างกัน ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินที่แตกต่างกันโดยเพศชายและเพศหญิง มีความแตกต่างทางกายภาพโดยพื้นฐานอย่างชัดเจน ทั้งทัศนคติความคิดหรือวิธีการตัดสินใจทำให้มีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่แตกต่างกันออกไป ประชากรกลุ่ม Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุที่ต่างกันส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินที่แตกต่างกัน อายุที่แตกต่างย่อมมีการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน เนื่องจากช่วงอายุแต่ละช่วงจะมีความต้องการในแต่ละด้านที่ไม่เหมือนกัน อายุที่ต่างกันส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินที่แตกต่างกัน ในปัจจุบันสภาพ โสด สมรส/หม้าย/หย่าร้าง การวางแผนทางการเงินที่ คล้ายคลึงกัน ระดับการศึกษาที่ต่างกันส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินที่แตกต่างกัน ระดับการศึกษาที่แตกต่างย่อมมีการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ระดับการศึกษาเป็นการวัดระดับความคิดเห็น ระดับทัศนคติและระดับการศึกษาจะสามารถบ่งบอกถึงความเป็นอยู่และความสนใจในสิ่งต่าง ๆ ได้ เช่น การวางแผนทางการเงินที่มีหลากหลายรูปแบบแตกต่างกันทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินและข้อมูลข่าวสารที่แตกต่างกันส่งผลให้พฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลแตกต่างกัน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินที่แตกต่างกัน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างย่อมมีการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนเป็นปัจจัยที่สำคัญด้านเศรษฐกิจที่กำหนดการวางแผนทางการเงิน รายได้แสดงถึงสถานะทางเศรษฐกิจ รายได้ที่แตกต่างกันส่งผลให้พฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และเศรษฐกิจส่วนบุคคล อายุที่ต่างกัน ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการออมและการลงทุนที่ต่างกัน จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าอายุของข้าราชการกรมราชทัณฑ์มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการออมและการลงทุน โดยเฉพาะในรูปแบบบัญชีเงินฝากออมทรัพย์และกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) ซึ่งสะท้อนว่า ช่วงวัย มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเงินและระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ของบุคคล ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยว่าหน่วยงานควรสร้างแรงจูงใจในการออมระยะยาวใน

กลุ่มข้าราชการวัยหนุ่มสาว เช่นจัดโครงการ“ออมก่อนรวยก่อน”หรือควรจัดหลักสูตร กิจกรรม ส่งเสริมการออม และการลงทุนที่เหมาะสมกับช่วงอายุของข้าราชการแต่ละกลุ่ม

เพศที่ต่างกัน ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการออมและการลงทุนที่ต่างกัน โดยเฉพาะในรูปแบบหุ้นและประกันชีวิตจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าบุคคลต่างเพศมีลักษณะการตัดสินใจทางการเงินที่แตกต่างกัน โดยหญิงมักมีแนวโน้มรับความเสี่ยงได้สูงกว่าจึงเลือกลงทุนในหุ้นมากกว่าเพศชาย ในขณะเดียวกัน เพศหญิงก็มักให้ความสำคัญกับความมั่นคงทางการเงินและความปลอดภัยของเงินทุนจึงนิยมลงทุนในประกันชีวิตมากกว่า ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยว่า หน่วยงานควรส่งเสริมให้ข้าราชการทั้งเพศชายและเพศหญิงมีโอกาสเข้าถึงความรู้ทางการเงินในระดับเท่าเทียมลดช่องว่างด้านการตัดสินใจทางการเงินและสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการออมและการลงทุนในทุกรูปแบบ

ตำแหน่ง/ระดับชั้นและอายุราชการที่ต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการออมและการลงทุนที่ต่างกันจากผลการวิจัยพบว่าตำแหน่งหรือระดับชั้นและอายุราชการของข้าราชการกรมราชทัณฑ์มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการออมและการลงทุน โดยเฉพาะในรูปแบบเงินฝากประจำและพันธบัตร/ตราสารหนี้ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าระดับตำแหน่งที่สูงขึ้นมักมีรายได้และความมั่นคงทางการเงินมากกว่าทำให้สามารถเลือกลงทุนในสินทรัพย์ที่ให้ผลตอบแทนสม่ำเสมอและมีความเสี่ยงต่ำ ขณะที่ผู้มีตำแหน่งระดับต้นหรือปฏิบัติการอาจเน้นการออมในรูปแบบที่มีสภาพคล่องสูงกว่า ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยว่า หน่วยงานควรจัดทำโครงการให้ความรู้ทางการเงินที่สอดคล้องกับระดับตำแหน่งและรายได้ของข้าราชการ ควรได้รับการส่งเสริมด้านการสร้างวินัยทางการเงิน การวางแผนการออมเบื้องต้นและให้ความรู้เกี่ยวกับสินทรัพย์ทางเลือกเพื่อเพิ่มผลตอบแทนระยะยาวและเตรียมความพร้อมทางการเงินสำหรับวัยเกษียณ

รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน,รายได้ครัวเรือนรวมต่อเดือนและภาระทางการเงินหรือหนี้สินรวมส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการออมและการลงทุนที่ต่างกันจากผลการวิจัยพบว่ารายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน,รายได้ครัวเรือนรวมต่อเดือนและภาระทางการเงินหรือหนี้สินรวมของข้าราชการกรมราชทัณฑ์มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการออมและการลงทุน โดยเฉพาะในรูปแบบบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ฝากประจำ, กบข., หุ้น, พันธบัตร/ตราสารหนี้, ประกันชีวิต ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่า ระดับรายได้และภาระหนี้สินเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดพฤติกรรมทางการเงินและระดับความเสี่ยงที่บุคคลยอมรับได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยว่าหน่วยงานควรพัฒนาระบบให้คำปรึกษาทางการเงินภายในหน่วยงาน (Financial Advisory Program) โดยเฉพาะสำหรับข้าราชการที่มีภาระหนี้สูง เพื่อช่วยวางแผนปรับโครงสร้างหนี้ ควบคู่กับการให้ความรู้ด้านการจัดการการเงินส่วนบุคคล เพื่อส่งเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจในระยะยาว

1.2 ปัจจัยด้านความรู้ทางการเงินและการเงินเชิงพฤติกรรมมีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการออมและการลงทุนของข้าราชการกรมราชทัณฑ์โดยเฉพาะในรูปแบบบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ บัญชีเงินฝากประจำ การออมรูปแบบอื่น ๆ กองทุนรวมและพันธบัตร/ตราสารหนี้ สะท้อนให้เห็นว่า ความรู้ทางการเงินเป็นพื้นฐานสำคัญของการตัดสินใจทางการเงินที่มีประสิทธิภาพ ผู้ที่มีความรู้ทางการเงินสูงมักสามารถประเมินความเสี่ยง ผลตอบแทน และต้นทุนของการลงทุนได้อย่างรอบคอบจึงเลือกลงทุนในรูปแบบที่เหมาะสมกับระดับรายได้และความเสี่ยงที่ยอมรับได้

ด้านพฤติกรรมการตัดสินใจทางการเงินและความสามารถในการควบคุมตนเอง มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการออมและการลงทุนของข้าราชการกรมราชทัณฑ์แตกต่างกัน จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้ที่มีวินัยทางการเงินสูงและสามารถอดทนต่อการรอคอยผลตอบแทนได้ จะมีแนวโน้มออมในระยะยาวและลงทุนในสินทรัพย์ที่สร้างผลตอบแทนต่อเนื่อง เช่น ฝากประจำหรือพันธบัตร

รัฐบาล ในขณะที่ผู้ที่มีอคติทางพฤติกรรม (เช่น Overconfidence หรือ Herding Bias) อาจตัดสินใจลงทุนในหุ้นหรือสินทรัพย์เสี่ยงโดยขาดการวิเคราะห์อย่างรอบคอบ

ด้านทัศนคติและความเชื่อเกี่ยวกับการออม มีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมการเงินของบุคคล ข้าราชการที่มีทัศนคติที่ดีต่อการออมและการลงทุน มักมีแนวโน้มจัดสรรรายได้บางส่วนเพื่อออมอย่างต่อเนื่องและเลือกลงทุนในสินทรัพย์ที่มั่นคง เช่น กองทุนรวม พันธบัตร และตราสารหนี้ ดังนั้น ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การส่งเสริมความรู้ทางการเงินควบคู่กับการพัฒนาพฤติกรรมการตัดสินใจและทัศนคติที่เหมาะสม สามารถช่วยให้ข้าราชการกรมราชทัณฑ์มีการออมและลงทุนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยว่า ควรส่งเสริมความรู้ทางการเงินในกลุ่มข้าราชการกรมราชทัณฑ์อย่างต่อเนื่องหน่วยงานควรจัดอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับการบริหารการเงินส่วนบุคคล การวางแผนการออม และการลงทุนในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะรูปแบบที่มีความเสี่ยงต่ำ เช่น กองทุนรวม พันธบัตร และประกันชีวิต เพื่อสร้างทักษะการตัดสินใจทางการเงินที่รอบคอบและลดอคติทางพฤติกรรมในการลงทุน ควรมีเจ้าหน้าที่หรือผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำเรื่องการจัดสรรรายได้ การบริหารหนี้สิน และการวางแผนเกษียณ เพื่อช่วยให้ข้าราชการมีการออมและลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3 ปัจจัยด้านข้อมูลข่าวสารและสภาพแวดล้อม พบว่ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกรูปแบบการออมและการลงทุนของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ โดยเฉพาะในรูปแบบการออมบัญชีเงินฝากประจำ การออมรูปแบบอื่น ๆ และการลงทุนในหุ้น อธิบายว่าสภาพแวดล้อมทางสังคมและข้อมูลข่าวสารภายนอกมีอิทธิพลต่อเจตคติและพฤติกรรมการเงินของบุคคล โดยเฉพาะอิทธิพลของเพื่อนร่วมงาน ครอบครัว หรือบุคคลต้นแบบที่มีประสบการณ์ทางการเงิน จะส่งผลให้ข้าราชการตัดสินใจออมและลงทุนในลักษณะคล้ายคลึงกันการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเงินที่ถูกต้องและทันสมัย ยังเป็นปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจลงทุนอย่างมีเหตุผล ผู้ที่ได้รับข้อมูลมากจะสามารถเปรียบเทียบทางเลือกการลงทุนและเลือกผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่เหมาะสมกับตนเองได้ดีกว่า

สภาพเศรษฐกิจ ก็มีผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและพฤติกรรมการลงทุนโดยรวม ผลการวิจัยนี้จึงสะท้อนว่า ข้าราชการกรมราชทัณฑ์ยังคงให้ความสำคัญกับข้อมูลจากคนรอบข้างและสิ่งแวดล้อมมากกว่าการวิเคราะห์เชิงลึกด้วยตนเอง ซึ่งเป็นจุดที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยว่า ควรพัฒนาสวัสดิการทางการเงินในหน่วยงาน เช่น การส่งเสริมให้ข้าราชการเข้าร่วมกองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่นอกเหนือจากการลงทุนใน กบข. การลงทุนผ่านสหกรณ์ออมทรัพย์หรือกองทุนระยะยาวที่ให้ผลตอบแทนคุ้มค่า เพื่อสร้างแรงจูงใจในการออมและลดความเสี่ยงจากการขาดเงินสำรองในวัยเกษียณ ควรส่งเสริมช่องทางเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเงินที่ถูกต้องและทันสมัย กล่าวคือหน่วยงานควรประสานความร่วมมือกับธนาคารหรือสถาบันการเงิน เพื่อจัดทำสื่อเผยแพร่ความรู้ทางการเงินในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ ช่วยให้ข้าราชการสามารถติดตามแนวโน้มเศรษฐกิจและตัดสินใจลงทุนได้เหมาะสมกับระดับความเสี่ยงของตนเอง จากผลการวิจัยยังพบอีกว่าข้าราชการจำนวนมากมีภาระหนี้สินสูงหน่วยงานควรมีมาตรการสนับสนุนการปรับโครงสร้างหนี้หรือให้ความรู้ในการจัดการหนี้สิน เพื่อลดผลกระทบต่อความสามารถในการออมและการลงทุนในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรขยายกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมหน่วยงานอื่นในภาครัฐหรือเอกชน เปรียบเทียบพฤติกรรมการออมและการลงทุนระหว่างกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เช่น ข้าราชการพลเรือน ทหาร ตำรวจ และพนักงานเอกชน ซึ่งอาจมีปัจจัยด้านรายได้และสวัสดิการแตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเงินของ

ข้าราชการกรมราชทัณฑ์กับหน่วยงานอื่น ระบุปัจจัยร่วมและความแตกต่างของพฤติกรรมการออมและลงทุนในแต่ละกลุ่มอาชีพ

2.2 ศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยาเพิ่มเติม เช่น การรับรู้ความเสี่ยง ความเชื่อมั่นทางการเงิน (Financial Confidence) หรืออิทธิพลของครอบครัว ซึ่งอาจมีผลต่อพฤติกรรมการออมและการลงทุนในมิติที่ซับซ้อนกว่าเดิม ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสัณฐาน ความรู้ทางการเงิน ทัศนคติทางพฤติกรรม และการตัดสินใจลงทุน โดยใช้แบบจำลองเชิงสาเหตุ (SEM) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านประชากรศาสตร์ ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรม และการตัดสินใจลงทุนในเชิงลึกมากขึ้น

บรรณานุกรม

- ณรงค์ศักดิ์ ปู่ปิว.(2561). พฤติกรรมและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีอิทธิพลต่อผู้ใช้บริการ สถานีน้ำมันเชลล์ในเขตจังหวัดอุดรธานี.มหาวิทยาลัยขอนแก่น, คณะบริหารธุรกิจ
- ณัฐวุฒิ คุ้มฉนวนเจริญชัย.(2565). เอกสารประกอบคำบรรยายวิชา Behavioral Finance.กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,คณะบริหารธุรกิจ.สืบค้นจาก <https://fin.bus.ku.ac.th/01135532%20Applied%20Financial%20Engineering/Lecture%20Slides/behavioral%20finance.pdf>
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.(2564). หลักการลงทุน.กรุงเทพมหานคร.สืบค้นจาก <https://media.set.or.th/set/Documents/2022/Jul/42.pdf>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2563). เรื่อง รายงานนโยบายการเงิน. ฉบับเดือนธันวาคม 2563. สืบค้นจาก : <https://www.bot.or.th/Thai/PressandSpeeches/Press/2021/Pages/n0364.aspx>
- ธารทิพย์ พจน์สุภาพ,ขวัญฤทัย ศรีใส, ธนกร เทียมอุดมฤกษ์, จงจิตต์ แซ่ลี (2568).บทบาทของความรู้ด้านการเงินและทัศนคติทางการเงินต่อพฤติกรรมการออม ของพนักงานบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานคร.วารสารวิจัยและพัฒนา.มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย,20(71),46-56
- ปิยะธิดา เกตุแก้ว.(2562). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน.มหาวิทยาลัยรามคำแหง,คณะบริหารธุรกิจ
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน.(2550). หลักเศรษฐศาสตร์มหภาค (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เย่ หลี่.(2567). Rational Choice Theory.Money Geek. สืบค้นจาก <https://business.ucr.edu/news/2024/08/05/expert-insights-rational-choice-theory>
- ราชบัณฑิตยสถาน.(2525). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525.กรุงเทพฯ:ราชบัณฑิตยสถาน
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย.(2568).พฤติกรรมการออม.สืบค้นจาก <https://www.krungsri.com/th/research/research-intelligence/thai-saving-2025>
- สุภาวดี ขุนทองจันทร์.(2560).การวิจัยธุรกิจ. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- มาพร แสนลาวัน (2565).ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจออมทุนเรือนหุ้น ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ ตำรวจภูธรจังหวัดปราจีนบุรี จำกัด.มหาวิทยาลัยรามคำแหง,คณะบริหารธุรกิจ
- อัญชร์ หลักบุญ (2565).พฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของประชากร กลุ่ม Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร.มหาวิทยาลัยรามคำแหง,คณะบริหารธุรกิจ